

Djuren på gården

God
skötsel,
goda
produkter

Innehåll

- ● ● Ordlista 1
- Känn igen finländsk produktion 1
- KON 2
- GRISEN 4
- FÅRET 6
- HÖNAN 8
- RENEN 10
- FISKEN 12
- HÄSTEN 14
- PÄLSDJUREN 16
- Husdjuren och forskningen 18
- Är du intresserad av att arbeta med djur? 19
- Adresser 20

Utgivare:
**Svenska lantbruksproducenternas
centralförbund SLC r.f.**
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
Tel. (09) 586 04624 / information
www.slc.fi

Boktryckeri: Newprint Oy,
Reso 9/2013

Illustrering och layout: Libenter Oy, Åbo

Fotografier:
Kankaanpää Jaana: s. 9, 13
Karjalainen Raisa: s. 8
Koivisto Mirja: s. 9
Lefrere Stephanie: Pärmén, s. 10, 11
Majala Veikko: s. 10
Salonen Kari: s. 8, 9, 12, 22
Suurinkeroinen Seija:
Pärmén och inre pärmén,
s. 4, 5, 7, 13, 19
Vuorikari Markku: Pärmén, s. 7, 8, 14

Ordlista

Till varje yrke hör en speciell vokabulär som sällan behövs i vardagstal. Det kan därför vara bra att bekanta sig med orden som anknyter till husdjurens familjeliv och boende.

På de sista sidorna i häftet hittar du dessutom information och uppgifter som kan hjälpa dig att fördjupa dina kunskaper enligt dina egna intressen.

	hondjur ♀	handjur ♂	avkomma	unga djur	hem
NÖT	ko	tjur (kastrerad: stut)	kalv	kviga ♀ ungtjur ♂	ladugård (lösdrift)
SVIN	sugga	galt	< 3 mån. griskulting	gylta ♀	svinhus
FÅR	tacka	bagge	< 2 mån. lamm		fårhus
GET	get	bock	killing		getstall
HÖNS	höna	tupp	kyckling	unghöns ♀	hönshus
HÄST	sto	hingst (kastrerad: valack)	< 3 år föl		stall
PÄLSDJUR Räv, mink, iller, mårhund	rävhone, minkhone osv.	rävhone, minkhane osv.	valp		skugghus/ hall
REN	vaja	sarv (kastrerad: härk)	renkalv	unga renar	renhage/ renbeteslag

Känn igen finländsk produktion

Då du i affären väljer en produkt som har ett av de tre nedanstående märkena, så vet du att den är producerad med principer som är godkända hos oss.

Gott från Finland -märket på kött-, fisk-, och äggprodukter berättar att livsmedlens råvaror till 100 procent är inhemska. Märket på andra produkter berättar att minst 75 procent av livsmedlens råvarumängd är inhemsk. Föreningen Matinformation r.f. beviljar rätt att använda märket. www.ruokatieto.fi

Hjärtbladsflaggan visar att grönsaken är odlad i Finland eller att grönsaksprodukten är tillverkad av inhemska råvaror. Det är ett kvalitetsmärke för finländska trädgårdsprodukter och potatis. Produkterna är odlade med omtanke om miljön. www.kasvikset.fi

Nyckelflaggan är märket för finländska produkter och tjänster. Köp av produkten sysselsätter finländare. Det kan finnas t.ex. på en pälsmössa för att informera om att skinnets producerats med finländsk expertis och sedan utformats till en mössa i Finland. www.avainlippu.fi

puhtaasti kotimainen
rent inhemsk

KON och kalven

Nötkreaturen är växtätare och **idisslare**. De har en helt annorlunda matsmältning än människor, grisar, katter, hundar och andra enmagade. En idisslare är helt beroende av att mikroorganismerna, som lever i förmagarna, mår bra. Därför gäller det att vara både noggrann och ha yrkesskicklighet, då man utfodrar idisslare.

Från grönt gräs till vit mjölk

I huvudsak äter den finländska kon olika sorters **vallfoder** som har fått växa på den inhemska åkermarken. På sommaren får kon färskt gräs och på vintern ensilage och torrhö. Kon använder största delen av dygnet till att äta och idissla, även inomhus i ladugården. Utfodringen kompletteras med kraftfoder, som främst består av spannmål. Kraftfoder behövs framför allt vid hög mjölkproduktion eller snabb tillväxt. En frisk och välskött ko, som utfodras på rätt sätt, belönar sin skötare genom att förädla fodret till välsmakande mjölk och kött.

Livet går efter klockan

Livet på en gård med mjölkkor är mycket **regelbundet**. Djuren skall skötas på exakt samma sätt alla dagar, oavsett om det är vardag eller helg. Korna skall mjölkas vid samma klockslag morgon och kväll, på samma gång skall de utfodras, kalvarna skall ges mjölk, ladugården rengöras och strö bredas ut, där djuren sedan ligger. För det mesta mjölkas korna två gånger varje dag.

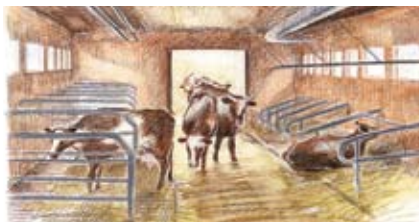
I ladugårdar med mjölkkningsstation kan korna själva låta sig mjölkas ännu oftare. Också mellan mjölkningstiderna går man till ladugården för att dela ut mer foder, ge de nyfödda kalvarna mjölk, övervaka kalvningarna och över huvudtaget kontrollera att alla djur mår bra.

Mjölkningen

Före mjölkningen rengörs kons juver och mjölken kontrolleras. Juvret torkas med lugna rörelser, så att kon njuter av det. När kons välbefinnande utlöser **mjolkreflexen** (juvrets mjölkkörtlar töms), så kan mjölkmaskinen sättas på spennarna och mjölken börja strömma in i maskinen. Mjölken rinner sedan längs en rörledning till kyltanken i mjölkkrummet. Där hämtar mjölk bilen den iskalla mjölken varannan dag.

På mejerierna följer man med att mjölken som levereras från varje gård är ren. Kvaliteten på den finländska mjölken är bland de bästa i Europa. Alla kor i Finland har också ett eget **hälsokort**, där man antecknar eventuella sjukdomar och medicinering, vård och hälsokontroller samt kalvningar. Tack vare denna noggranna kontroll har Finland skonats från farliga, smittsamma djursjukdomar.

Dikor mjölkas inte och mjölken skickas inte heller till mejeriet utan kons egna kalvar dricker mjölken. Kalvarna är med sina mammor de första månaderna och får då näring från mammans mjölk.

*På sommaren är korna ofta ute på bete. Betesperioden på sommaren pågår från maj-juni till augusti-september. Under den tiden kommer korna in i ladugården bara för att bli mjölkade och få kraftfoder. I Finland står korna på vintern vanligen i ladugården eller i lösdriftsladugården, men på vissa gårdar låter man dem gå utomhus i en rasthage också på vintern. I en **båsladugård** har kon sin bestämda plats, ett bås, där hon vilar, äter och blir mjölkad. I en **lösdriftsladugård** däremot kan djuren röra sig fritt mellan liggplatsen, utfodringsbordet och mjölkkningsstationen.*

*En del koraser som används för **köttproduktion** vistas utomhus även på vintern. Som skydd för regn och blåst har även de här djuren en plats där de kan äta och vila.*

Ett år i kons liv

En gång om året föder kon en kalv efter nio månaders dräktighet. Korna kan **kalva** när som helst under året. Efter kalvningen producerar kon först mjölk åt kalven, och efter att kalven slutat dia fortsätter produktionen, så att man kan börja skicka den till mejeriet. Två månader före nästa kalvning **sinläggs** kon. Hon får då en paus i mjölkproduktionen, så att hon i lugn och ro får föda upp kalven i magen och förbereda sig inför nästa mjölkningssäsong.

Kokalvarna föds upp till **kvigor**, som i sin tur blir mjölkkor, då de har kalvat första gången vid cirka två års ålder. Korna kan kalva mer än tio gånger, men i medeltal har de inom mjölkproduktionen en livstid på fem-sex år.

Tjurkalvarna eller ungtjurarna föds upp i ungefär två år, tills de är lagom stora för slakt. Ofta säljer mjölkproducenterna tjurkalvarna redan som små till gårdar, som har specialiserat sig på uppfödning. Under uppfödningstiden äter djuren en foderblandning som består av spannmål, ensilage och mineraler. Största delen av det inhemska nötköttet produceras på gårdar som för slakt föder upp kalvar från mjölkgårdar.

Under den senaste tiden har också den så kallade dikoproduktionen ökat. Kor av kötttras kalvar en gång i året. Dikorna sköter om sina kalvar fram till att de är ett halv år gamla, var efter kalven övergår i köttproduktion. Största delen av dikorna betar hela sommaren tillsammans med sina kalvar.

Genast efter att kon har kalvat får hon slicka och sköta om sin kalv. Stunden är mycket viktig både för kon och för den lilla kalven. På vissa gårdar låter man kalven vara tillsammans med kon i en särskild kalvningsbox under några dagar efter kalvningen. Där kan hon sköta om kalven som får dia så ofta den vill. Kalven får mjölk tills den är två månader gammal och därefter börjar kalvarna äta grovt foder.

Det finns jobb även för datorer. När kon kommer till kraftutfodringsplatsen, går en signal från sändaren på kons hals till utfodringsmaskinen och vidare till en dator. Denna identifierar kon och ger information till maskinen om rätt mängd mineralfoder för varje djur.

Du har ett personnummer och ett FPA-kort och i EU-länderna har även varje mjölkko ett öronmärke, hälsokort och namn som sin egen identifikation. Kalvarna på bilden har inte ännu fått sina öronmärken.

Av mjölken får man många olika livsmedel: mjölk och surmjölk, smör, grädde, ost, yoghurt, glass, kvarg och fil.

Vilka egenskaper gör att mjölkprodukterna näringsmässigt sett är så värdefulla livsmedel?

GRISEN är rumsren

Människan har hållit grisen som husdjur i minst 7000 år och den finns överallt i världen. Det finns omkring 200 tama grisraser och alla härstammar från **vildsvinet**. Den nuvarande svinnäringen utvecklades då man började få mera spannmål än vad som behövdes för eget behov och det i mejerierna uppstod vassle som biprodukt vid tillverkningen av ost och smör. I Finland finns det cirka 1,3 miljoner svin. De finländska svinstallarna med 20–200 djur kan betraktas som små. I "svinfabrikerna" i Europa och Nordamerika kan det förekomma tiotusentals svin. Främst föder vi upp **yorkshire- och lantrasgrisar**.

En gris är av naturen ett energiskt, nyfiskt, sällskapligt och renligt djur och den har skilda platser för mat, vila och avföring. Den undersöker sin omgivning, äter, bökar och ligger och vältrar sig i gytjtjan. Ett gytjtjebad är grisens

sätt att svalka sig. Grisen har nämligen inga svettkörtlar förutom runt huvudet och under heta dagar får den lätt för varmt. Om det blir alltför hett i svinhuset på sommaren, njuter grisarna gärna av en svalkande dusch också. Trynet är grisens känsligaste kroppsdel och det är med hjälp av lukten som den känner igen både sina vänner och sin föda. För bevarande av familjesämjan i slaktsvinstallerna behandlas alla djur som kommer från olika suggstall med samma luktämne.

Grisen är allätare liksom människan

Svinet är ingen idisslare som kon eller fåret och kan därför inte utnyttja celulosahaltiga höväxter. Vanligtvis föds grisarna i huvudsak upp på **spannmål**. Dessutom får de mineralfoder samt halm och hö att tugga på. Foderspannmålen mals först innan den delas ut två gånger

per dag som torrfoder eller utblandat i vatten. Av tre kilo foder producerar svinet ett kilo kött.

Söt som en griskulting

Gyltan eller ungsuggan grisar första gången då hon är ungefär 10 månader gammal och väger omkring 200 kilo. Ungsuggan förvandlas då till en grismamma, som kallas **sugga eller so**. Hon är dräktig 3 månader, 3 veckor och 3 dagar. En kort tid före grisningen, om hon bara har möjlighet till det, börjar hon mycket ivrigt bygga ett bo av halm åt sig. En sugga grisar två gånger per år.

Alla de **smågrisar** som suggan föder på en och samma gång kallas en **griskull**. Vanligen föds det 11–14 griskultingar, som väger omkring ett kilo. De är fullt utvecklade vid födseln och kan efter ungefär 20 minuter själva ta sig fram till suggans spenar för att dia. Då ligger suggan på sidan, så att spenarna skall vara lätta att nå. Dessutom kunde suggan annars lätt i misstag trampa på griskultingarna. De avväjns vid fem veckors ålder, då de inte längre behöver suggmjölken utan börjar klara sig på vanligt foder.

Inom grisupp-
födningen har stymp-
ning av knorrarna varit en
kontroversiell fråga. En gris som
har blivit uttröttad eller störd av
stöket i gruppen kan uttrycka sin
ilska genom att bita i kompisens
knorr. I Finland är det förbjudet att
stympa grisknorrar. Knorrbett
förhindras istället genom att
förbättra trivselen i grisens
omgivning.

Svinhusen är specialiserade

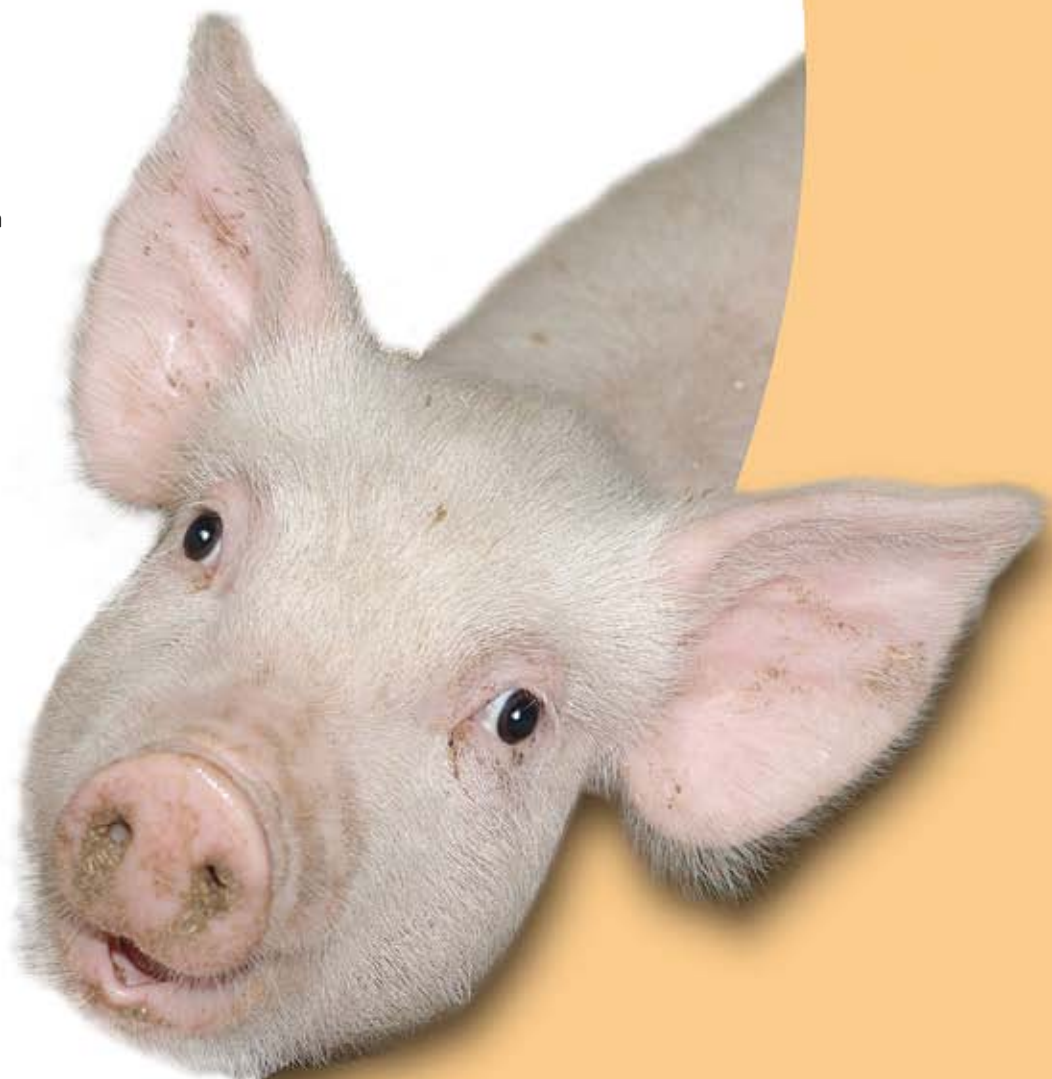
Gårdar med **suggstall** specialiserar sig på smågrisproduktion. Suggorna föder smågrisar, som får stanna kvar på gården tills de är ungefär två månader gamla. Därefter säljs de som förmedlingsgrisar till gödsvins- eller slaktsvinsgårdar.

Gårdar med **gödsvins-** eller **slaktsvins-**stall köper förmedlingsgrisar, som väger 20–25 kilo, från gårdar med smågrisproduktion. Gödsvinen föds vanligen upp i boxar, som rymmer ungefär tio djur. I svinstall med lösdrift får gödsvinen röra sig fritt i stora grupper. Då gödsvinet är omkring 140 dagar och väger 100 kilo, sänds det till slakteriet.

På gårdar som har **integrerad** produktion låter man de egna suggorna föda alla de behövliga smågrisarna. Dessa får sedan växa upp på gården, ända tills de är full-vuxna och färdiga för slakt.

Grisens och människans beteende och livs-funktioner skiljer sig egentligen inte så mycket från varandra. Därför har människan till exempel inom medicinens område haft stor hjälp av att undersöka grisar. Under den första tiden inom hjärtkirurgin ersattes till och med människans hjärtklaff med grisens. Också grisens sociala beteende är mycket "mänskligt".

Far, får FÅR får?

Fåren kan föröka sig året om, men vanligen låter man **baggen** vara tillsammans med **tackorna** på hösten i slutet av betesperioden. En tacka är dräktig 150 dagar och **lammen** föds på våren i mars-maj. De får dia tackan till ungefär två månaders ålder.

Den dräktiga tackan urskiljs från resten av gruppen och placeras i en egen **kätta**. Lammens ankomst till den kalla världen mjukas upp med värmelampor. Lammen får tillbringa några dygn med tackan innan de släpps ut till resten av flocken så att hon lär sig ta hand om de nyfödda. Även syskonen måste lära känna varandra så att de hittar till varandra då de återförenas med resten av fårgruppen.

Bagglammen och tacklammen skiljs åt och placeras i olika betesfällor. De får gå ute och beta hela sommaren och livnär sig i huvudsak på **gräs** och **lövfoder**. Fåren trivs också bra på skogsbete, där kor vanligtvis inte skulle hitta tillräckligt med föda. Fåren måste hela tiden ha tillgång till friskt vatten. Därför måste drickkärlens vatten bytas två gånger per dag. På hösten slaktas de lamm som är avsedda för köttproduktion.

Svalt i fårhuset

Inne i **fårhuset** går fåren tillsammans i stora grupper eftersom fåret är ett flockdjur och inte får hållas ensamt. Man sprider ut strö, t.ex. halm och torv, för att göra det torrt och bekvämt för dem. Fårets ull isolerar så pass väl att det inte behövs annan uppvärmning i fårhuset ens på vintern. Däremot är det viktigt med god ventilation.

Vintertid när fåren är inomhus, äter de hö, ensilage, lite säd och mineralfoder. Fåren äter gärna stråfoder och kan också utnyttja de hårda växtdelarna. Spannmålen tuggar de i sig som hela sädeskorn med skal och allt.

På gårdarna föder man även upp **getter**. De matas och sköts på nästan samma sätt som fåren. Getmjölken är en mycket näringsrik dryck. Vanligtvis produceras däremot ost av getmjölken.

Den finska lantrasen klipps två gånger om året: i mars då vårsolen börjar värma i fårhuset och på hösten då fåren flyttar inomhus igen. Köttfåren klipps i allmänhet bara på hösten, då man tar tillvara den rena, långa sommarullen. Ullen från den inhemska fårrasen används bara

som handarbetsmaterial. Merinofåren med sin långa ull dominerar annars helt ullmarknaden. För den finländska lammullen betalas inte ens så mycket, att fårfarmaren får betalt för klippningskostnaderna, men lammnappa är ett mjukt och härligt material till läderplagg. Av den finska lantrasen får man också ett starkt och fint pälskinn.

De vanligaste fårraserna

Den **finska lantrasen** har kort svans, är hårdig och **fruktsam**. Den får 2–3 lamm per gång. Den finska lantrasen kan ha vit, svarta, bruna eller gråa ull. Den finska lantrasen korsas ofta med någon kötttras, så att man får större och köttigare lamm.

Texel är en holländsk ras, som är ganska stor till växten. Den är nästan helt och hållet vit, förutom nosen som är svart.

Oxford Down är en engelsk ras. Den blir mycket stor, växer snabbt och har lång svans. Också den är huvudsakligen vit, men huvudet, öronen och benen är mörka.

*På gårdarna
föder man
även upp getter.*

*Lammens ankomst till den kalla världen mjukas
upp med värmelampor.*

Då mormor var
ung hade barnen på
gården en viktig uppgift
i att göra kärvar. Kan du hitta
en person, som ännu kan berätta
om hur man gjorde dem och
varför? Som belöning kunde
kärvmakaren i något av
julpaketen hitta splittrerna
och vackra raggsockor!

Ägget ur HÖNAN eller hönan ur ägget?

I Finland finns det cirka 3 miljoner hönor och ungefär 600 gårdar har äggproduktion som huvudsaklig produktionsinriktning. Gårdar med burhöns, där flere hönor bor i samma bur, måste senast fram till år 2012 övergå till så kallade trivselburar eller frigående hönsuppfödning. I **trivselburarna** har hönorna möjlighet till sand- eller sågspånsbad, värpreden och sittpinnar. **Frigående golvhöns** lever tillsammans i stora flockar på golv där de kan spatsera fritt omkring och sprätta i torrströet. Att sköta om ströet och samla in äggen kräver mera arbete än i ett burhönshus, men också den för hönorna typiska hackordningen inom gruppen kan vara ett problem bland golvhöns.

Hönorna i en flock är nämligen alltid av olika rang. Den ena härskar och den andra underkastar sig. I stora hönshus känner hönorna inte igen varandra och måste hela tiden testa rangordningen på nytt och på nytt. Det händer att fjädrarna yr när de ger sig på varandra.

Hönan värper året om

Äggen ligger i **värmeskåp** 21 dygn tills de små dunbollarna kläcks. **Kycklingarna** får växa till sig i 6–8 veckor tills de blir **unghöns**. Vid 20–22 veckors ålder blir de värphöns. I 12–14 månader låter man hönorna värpa. Under den tiden hinner de producera över 300 stycken, eller cirka 20 kg, ägg.

För att producera ett kilo ägg behövs ungefär två kg foder. Hönsen äter främst spannmålsfoder. Då värpningen är över, slaktas hönorna och köttet används som foder åt pälsdjuren. Hönshuset rengörs noggrant och sedan fyller man det igen med nya kycklingar eller unghöns.

Kalkonen och andra stora fåglar

I Finland har omkring 60 gårdar specialiserat sig på kalkonuppfödning. Kalkonerna bor i hallar där golvet är täckt av torrströ. Oftast har gården ett produktionsavtal med fjäderfäslakterier. Det finns även gårdar som själv marknadsför kalkonkött. Dessa kalkonstekar slutar vanligtvis som delikatess på julbordet.

Kalkonen växer snabbt: Kalkontupparna väger redan vid en ålder av 16 veckor cirka 13 kg och hönorna cirka nio kg. Av tupparna får man nästan tio kg kött medan man av hönorna får cirka sju kg. De nykläckta dunbollarna behöver god omsorg, mycket värme och proteinhaltigt foder. Under uppfödningen är det viktigt att kontrollera tillgång och ransonering av utfodring, vattenförsörjning, ventilation och torrströ. Kalkonernas foder blir med åldern mer spannmålsdominerat.

På de finländska gårdarna föder man även upp andra fåglar såsom **ankor**, **gäss**, **vaktlar** och även **strutsar**. På åtta veckor växer ankor till sig och får en vikt på 3–4 kg och gässen på 13 veckor till 7–8 kg.

Broilern är en annan sak

En broiler är en snabbväxande höna, som har avlats fram för köttproduktionens skull. Broilerhusen är stora hallar, där det i medeltal kan finnas 22 000 gödkycklingar på en torvströbädd. Utfodring, vattenförsörjning och ventilation sker helt automatiskt genom datasystem. Uppfödarna kontrollerar fåglarna i hallen både morgon och kväll. Broileruppfödarna har produktionsavtal med slakterierna. Dessa har egna kläckerier, som levererar kycklingarna till uppfödarna. En dygns gammal kyckling väger cirka 40 gram. På 36 dygn ökar den i vikt till cirka 1,7 kg. Då är den en fullt utvecklad broiler, som skickas iväg till slakteriet. Broilerkycklingarna föds upp på foder, som består av inhemsk spannmål, sojakross, mineraler och vitaminer. Under uppfödningen äter en broiler cirka tre kilo foder.

Burhøns

Kalkoner

Hönsgårdarna kan också specialisera sig

- Importhönsgårdar importerar den så kallade farföräldragenerationen till Finland. De importerade hönsen föds upp strängt isolerade från andra djur, för att försäkra sig att de inte skall sprida några djursjukdomar.
- I en **avelshönsgård** köper man upp föräldragenerationen, dvs. mammorna och papporna till värphönsen. Äggen från dessa föräldrar sätts in i en **kläckningsanläggning**, där de blivande värphönsen kläcks fram. De nykläckta kycklingarna levereras till **uppfödningshönsgårdar**, där de föds upp till unghöns. Dessa i sin tur säljs vidare till vanliga **värphönsgårdar**.

Ägget är en verklig näringsbomb. Ta reda på vilka näringsämnen som finns i ägg? Ägget används på ett mångsidigt sätt även inom matlagningen. Ge exempel. Hönan producerar också annat än ägg. Även kött, dun och fjädrar är viktiga.

Hybrid är en term som också förekommer inom hönsaveln. Ta reda på vad hybrid betyder i det här sammanhanget.

RENEN

– boskapsdjuret i norr

Renkalven föds på försommaren

Renkorna kalvar vanligen i maj. Inom hela renskötselområdet föds årligen omkring 110 000 renkalvar. En nyfödd kalv väger 5–7 kilo. Den är helt beroende av moderns, **vajans**, mjölk. För att undgå myggplågan vid midsommartid flyr renarna från älvarnas strandängar för att samlas i stora hjordar uppe på fjällen eller ute på myrarna. På det här sättet hjälper myggen renskötarna att samla in renarna i kalvmärkningsfällorna. Renkalvarna fångas för hand eller med lasso inne i fällan. Sedan gör man ett igenkänningsmärke i deras öra. Renbeteslagen håller räkning på renarna. Det finns 20 olika **snitt**, som kan kombineras till mer än 10 000 **igenkänningsmärken**.

Renen växer sig fet på sommaren

På sommaren mår renarna bra. De växer och samlar ett fettlager under huden som reservnärning inför vintern. Vanligen betar de på myrar, strandängar, kalvfjäll och kalhyggen. Renarna äter **gräs**, **starr**, **hö** och **lövsly**. På hösten frossar de på **svamp**. Renskötarna odlar hö och samlar lövfoder som vinterföda åt renarna.

På vintern äter renen helst **lav**. Renen är den enda storvuxna växtätaren, som kan utnyttja renlav och den **skägglav** som växer på granar. Tack vare vinterfödan kan renen överleva, men vanligen förbrukas hela underhudsfettlagret på vintern. Om skaren är väldigt hård och tjock på vårvintern, kan renarna inte skrapa fram födan under snön. Då måste renskötarna ge dem hö som tillskottsfoder.

Renskiljning på hösten

Renarnas **brunstperiod** eller **parningstid** börjar i slutet av augusti. Renskötarna passar då på att dra nytta av de parningsgrupper som rentjurarna och renkorna bildar, när de skall samla in renarna i skiljningsfällorna.

Vid **renskiljningen** delar man in renarna i **slaktdjur** och **livdjur**. Samtidigt skiljer man också ut de renar som hör till angränsande renbeteslag och för dem in på eget område. Därefter räknas livrenarna: renen fångas, identifieras med hjälp av sitt öronmärke och antecknas i ägarens renlängd. Som ett tecken på att renen har blivit räknad, gör man ett synligt tecken med kniv i renens boghår. Det är stadgat i lag att renarna skall räknas. Under de senaste åren har det funnits under 200 000 livrenar.

Slakten är renägarens skördetid. Årligen slaktas omkring 100 000 renar, som ger oss närmare 2,5 miljoner kg renkött. Hittills har man i samband med renskiljningen byggt ett fältslakteri på platsen, men enligt EU:s bestämmelser skall renarna numera föras till ett stationärt slakteri.

Renskötseln är ett levebröd i norr

Renskötseln ger levebröd åt 800-900 familjer och betydande extrainkomster åt ytterligare dryga 1000 hushåll. Renskötarens yrke har ansetts vara på utdöende. Det är viktigt att man har märkt att människan tack vare renarna kan utnyttja naturens gåvor i norr, där detta annars inte är så lätt.

Renbeteslaget sköter om renhjorden

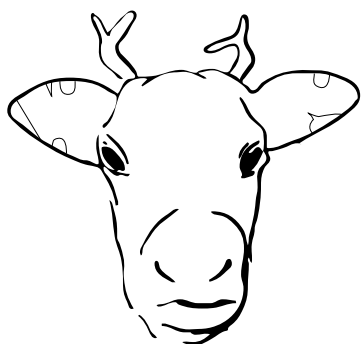
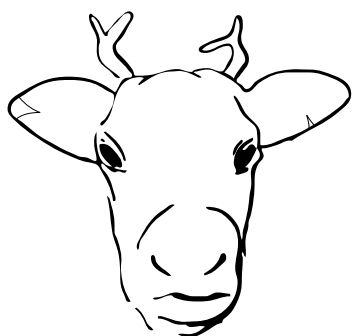
Renskötselområdet som sträcker sig från Lappland ner mot Kajanaland är 114 000 kvadratkilometer stort. Där finns ungefär 4600 renägare (2010/2011). Endast de personer som bor inom det här området kan vara renägare. Renskötselområdet är indelat i renbeteslag, som har till uppgift att skydda boskapsrenarna, utveckla renskötseln och hindra renarna från att göra skada. Det finns 56 renbeteslag. Renbeteslagens förbund sköter ärenden som gäller hela renhushållningen i Finland. Den ser till att alla skyddsgården vid riksgränsen är i skick.

Renhushållnings-
område

Renens öronmärken

Av renen tar man tillvara köttet, skinnet och till och med hornen. Hurdana produkter kan man göra av skinnet och hornen? I turistcentra har renarna många viktiga uppgifter, såsom att föra barn och även vuxna på slädfärder till fjällen och att delta i tävlingar som ordnas i samma stil som för hästar. Den allra viktigaste uppgiften har säkert Julgubbens ren!

Fisken – skatten

Den fisk som fångas i havet och i våra insjöar räcker inte åt alla. Därför har man börjat odla fisk i olika former. I Finland finns det ungefär 200 fiskodlingar som koncentrerar sig på att föda upp matfisk. Dessutom finns det knappa 100 fiskodlingar som föder upp fiskyngel. En del är sötvattensbassänger, medan andra finns ute vid kusten. Vissa anläggningar föder upp fiskyngel, andra producerar matfisk. Att föda upp fiskyngel är en viktig del av fiskodlingen. Över hundra miljoner fiskyngel från t.ex. sådan värdefisk som

lax, sik och **gös**, planteras årligen ut i våra sjöar och vattendrag. På så sätt har man räddat hotade fiskstammar från att försvinna från naturen. Vidare ökar fiskstammen och vi får bättre möjligheter till fritids-, husbehovs- och yrkesfiske. Med andra ord är det nuförtiden vanligt att fiskarens fångst ursprungligen härstammar från en fiskodling!

Regnbågslaxen kommer ursprungligen från Nordamerika. Man började odla den här hos oss i större skala på 1970-talet. Årligen föder man upp ca 12 miljoner kg regnbågslax till mat. Största delen av produktionen sker i anläggningar belägna vid kusten. Man har försökt sig på att plantera in regnbågslax i våra vattendrag, men förökningen i naturen har

inte lyckats. Därför är all regnbågslax odlad som kommer från Finland. Regnbågslaxen är både vår viktigaste handelsfisk och den populäraste fisken på de finländska matborden. Tillsammans med strömmingen utgör de en verklig stöttepelare inom fiskhandeln. Andra odlade fiskarter är bland andra röding, stör och sik. Man forskar kontinuerligt för att hitta nya arter som lämpar sig för odling.

Fiskynglen kläcks

Fiskyngel kläcks i kärl. **Honfiskens rom** mjölkas ut försiktigt ur den **bedövade fisken** och blandas i ett kärl med **hanfiskens mjölke**. Romäggen befruktas i det friska vattnet och får sedan utvecklas i vattensåar. I 10-gradigtvatten kläcks fiskynglen efter en knapp månad.

Till en början klarar fiskynglen sig på födan som finns i den matpåse den är försedd med vid kläckningen. Sedan ger man dem yngelfoder. När de väger 50 gram, flyttas de över till **uppfödningssängar**. Ynglen transporteras i tankbilar till fiskodlingarna. Under färden måste vattnet i tankarna syresättas, så att fiskarna hålls levande. Ynglen töms sedan ut i bassängerna genom en slang.

Fisk är fiskens föda

Ute i naturen lever rovfisken på annan fisk. I fiskodlingarna äter fisken endast **torrfoder**, som innehåller fiskmjöl, fiskolja, spannmål, vitaminer och mineraler. I regnbågslaxens foder ingår också **karotenoider**, liknande födoämnen som finns i morötter. Sådana ämnen behövs vid förökningen av laxfisken och gör dessutom fiskköttet rödfärgat.

Färsk fisk till butiken

Man tar upp bara så mycket fisk som behövs per gång ur bassängen, för att fisken skall vara så färsk som möjligt i butiken. Fisken tas upp med häv och bedövas omedelbart för att undvika onödigt lidande. Den bedövade fisken **avlivas** genom ett snitt under gälarna. Sedan öppnas magen, **inälvorna tas ut** och **fisken tvättas**. Därefter packas regnbågslaxen i lådor med iskross och förs till butikerna.

i djupet

Lax

Sik

Gös

Hur är det med övergödningen av vattendrag då?

Rent vatten förbättrar fiskens tillväxt och säkerställer dens goda smak. Genom utveckling av foder och mer preciserad utfodring har man försökt minska fiskodlingens näringsutsläpp. Fiskodlingen har uppnått de mål som uppsatts för att skydda vattendragen. De kring fiskodlingen näromliggande områdena och den egentliga uppfostringsbassängens vatten granskas kontinuerligt.

1 kg → 1 kg

Regnbågslox växer bra och utnyttjar fodret effektivt. Ett kilo foder ger ca ett kilo fisk. Ur ett globalt perspektiv betraktar man fiskodlingen som en ekologisk möjlighet att avhjälpa världens hungerproblem.

Hästen – husdjurens

Hästen är ett starkt och vackert djur. Trots sin storlek är den snabb och smidig. Människan har genom tiderna utnyttjat hästens styrka. Den har till och med fått ge namn åt en måttenhet på effekt: en **hästkraft**. Ännu på 1950-talet var hästen en viktig dragenergikälla. Den släpade ut virke ur skogen och drog jordbruksmaskiner under både vårsådden och höstplöjningen.

Från arbetare till professionell idrottare

Nuförtiden behöver hästen inte längre svettas i skogen eller på åkern, då den har blivit en sporthäst. Över hälften av de finländska hästarna används inom **travsporten**. Resten finns vid ridskolorna eller är såkallade fritidshästar och ponnyer. Det finns totalt 75 000 hästar i Finland. Hästbranschen sysselsätter antingen heltid eller deltid ca 15 000 personer. På 100 000 ha åker odlas foder för hästar.

Hästarna inom trav- och ridsporten lever ungefär som idrottare gör. Dagarna går åt till träning. De är ute på motionsrundor, tränar aerobisk (hästarna springer heat) och har styrketräning på sitt program. Hästarna måste **tränas** omsorgsfullt, så att de får tävlingsvana, blir glada till lynnet och gärna vill vinna.

Ridning är ett samspel

Fastän hästen är stor och stark, är den också mycket känslig. Om en fluga landar på hästen, darrar den genast på skinnet, för att jaga bort den. Tack vare hästens känslighet och goda minne kan man lära den att lyda minsta befallning.

Samarbetet mellan människan och hästen framträder bäst vid ridning. Då rytaren ger små, knappt märkbara tecken med tömmar, skänklar och viktöverföring, börjar hästen skritta, trava, galoppa, stanna, backa eller göra rörelser ur den högre skolan.

När hästen lever i frihet som flockdjur ute i naturen, gör den liknande rörelser, beroende på situationen, om den flyr eller leker med de andra hästarna. **Hingstarna** utför rörelser ur den högre skolan för att dra **stonas** uppmärksamhet till sig.

I Finland finns det omkring 144 000 personer som har ridning som hobby. De flesta går regelbundet på lektioner i ridskolorna, som finns på många orter. Att ha en egen häst är många dröm.

Intresset för ponnytrav har ökat den senaste tiden inom travkretsar. Ponnytrav är en trevlig hobby som passar för hela familjen och lär unga att tävla rättvist och att ta ansvar. Alla unga mellan 10–18 år kan avlägga ponnykörkort.

konung

Vild och fri

Hästarna föds upp på landet, där **fölen** på sommaren har frihet och utrymme att rusa omkring i full fart ute på betet. Det föds ca 4 000 föl varje år.

Ett föl får växa till sig i tre år innan det kan börja tävla. Men redan då fölet är ett år gammalt kan man börja med att vänja det vid att lyda tömmarna och vid lätt körning. Ridhästen utvecklas ännu långsammare. Vid tre års ålder inleds dess träning. Först i femårsåldern börjar en ridhäst tävla och hoppa över hinder.

Den mångsidiga finnhästen

Mest föder man upp **finnhästar**, **varmblodiga travhästar** och **shetlandsponnyer**. Finnhästen är världens mångsidigaste universalhäst och den snabbaste kallblodstravaren. För närvarande används finnhästen mest som travhäst, men under de senaste åren har man mer och mer börjat använda den inom alla typer av ritt, i fyrspann, som draghäst och droskhäst, och t.o.m. som "terapeut".

Hästen ger dagens människa avkoppling och möjliggör olika näringsgrenar som t.ex. uppfödning- och träningsstall, ridskolor, landsbygdsturism, hästkliniker, hovslagar- och transportföretag samt tillbehörsaffärer. Trav- och ridsporten är sektorer som utvecklas snabbt och sysselsätter många människor. Speciellt ungdomar är intresserade av de här sektorerna, som bidrar till att förbättra ungdomssysselsättningen. Hästarna förhöjer trivseln på landsbygden. De fungerar som landskapsvårdare och ger liv åt sin omgivning.

Hästens föda växer på landet

Hästens liv är starkt förknippat med landsbygden, eftersom allt foder åt hästen produceras på landsbygden. En häst äter ungefär 7 kg hö, 2 kg havre, 3 kg morötter, 0,5 kg specialfoder, 50 g vitaminer och mineralämnen och dricker omkring 30 liter vatten per dag. Dessutom behöver hästen strö i boxen, t.ex. halm, som den kan ligga på.

Banhoppning är en uppskattad sport som blev olympiadgren redan år 1900. Till de olympiska spelen hör också fälttritt och dressyr – även de är sportgrenar där samarbetet mellan häst och ryttare sätts hårt på prov.

Toto?

Ta reda på vad det är.

Internet och dagstidningen är bra hjälpmedel, när det gäller att skaffa information.

Hästen håller så småningom på att komma tillbaka i skogsbruket. Vilka är orsakerna till att utvecklingen inom skogsarbetet har vänt?

Hästens sele har många delar. Vad är t.ex. tyglar, trän, loka, däckelbåge och ländstykke?

PÄLSDJUR och precision

Redan våra förfäder som levde för cirka 70 000 år sedan, klädde sig i skinn och pälsar. Pälsskinnen var en av de första handelsvarorna i världen. Pälshandeln kom igång några tusen år före vår tideräkningens början. Då efterfrågan på pälskinnen ökade, ökade också jakten och en del arter riskerade att bli utrotade. Det var en av orsakerna till att jakten på vilda pälsdjur övergick till uppfödning av dem i pälsfarmer.

I Finland startade rävfarmningen på 1910-talet och minkfarmningen på 1930-talet. Farmningen av blårävar tog fart på 1970-talet. Också iller och mårddhund blev farmdjur. Det finns ca 1000 pälsfarmer i vårt land.

Finland hör till de främsta länderna i världen inom pälsdjursnäringen. Landet är känt för sina rävar; nästan hälften av världens bästa rävskind produceras i Finland! Av de finländska pälskinnen exporteras 98 procent. Den årliga päls-handeln ger valutainkomster motsvarande över 200 miljoner euro.

Mat, vatten och skötsel

En pälsfarmares dag börjar tidigt på morgonen. Han går från djur till djur i alla hallar och **skugghus**, som pälsdjurens bostad kallas. Varje djur har en egen, numrerad plats. Motsvarande nummer finns också på djurets **ID-kort**.

Före morgonutfodringen städas det foder bort som har blivit över från föregående dag. Nytt foder hämtas med en fodertruck från farmens fodersilo. De automatiska vattenkopparna kontrolleras dagligen. Ifall något djur behöver speciell omvårdnad, kan farmaren märka ut buren med till exempel ett band eller en klädnypa av en viss färg. På detta sätt kommer han lättare ihåg varje individs behov. Djuren vaccineras årligen. Vid behov kallar farmaren på veterinären, som kommer och undersöker djuren och rekommenderar lämplig medicinering.

Till de dagliga rutinerna hör också städning av burar och lyor och utdelning av ströhalv. Även vattenkopparna rengörs. Då valparna är små, måste de utfodras flera gånger per dag. Som avslutning på arbetsdagen går farmaren en sista runda, för att kontrollera att allting står rätt till.

Ett år i en pälsfarm

Pälsdjuren förökar sig på våren. Valparna föds i april-maj efter att honan varit dräktig i 7–8 veckor. De första veckorna sköter hon om ungarna själv och låter dem dia. Så småningom lär sig valparna att äta samma mat som sina föräldrar, och vid ca 6 veckors ålder kan de avvänjas helt. Sommaren är tiden för snabb tillväxt och djuren får då en varm och tät vinterpäls.

I november–december avlivas djuren, med undantag för avelsdjuren, och då **tas skinnen tillvara**. De säljs senare på internationella skinnauktioner. Under vintern rengörs farmen och ses över för att vara färdig för våren och en ny kull med valpar.

Precisionsfoder med datorns hjälp

Pälsdjurens utfodring är noggrant planerad med hjälp av datorer. Fodret görs av biprodukter från livsmedels- och foderindustrin, och anpassas till varje individs produktionsfas. Kvaliteten kontrolleras ständigt. Prover av fodret sänds till pälsdjurslaboratoriet för undersökning. Pälsdjursfarmningen är ett ekonomiskt sätt att utnyttja slakt- och fiskavfall samt den småfisk som inte duger till människoföda och som årligen uppgår till 324 miljoner kilogram.

Silverräv

Blåräv

Finnsjubben

Blåräven, silverräven och finnsjubben, som den farmade mårhundens kallas, hör alla till hundsläktet. Den blågråa blåräven är en variant av fjällräven medan den vanliga silvergråa silverräven är en variant av rödräven. Både blåräven och silverräven samt korsningarna av dessa arter förekommer i ett flertal olika färgtyper. Av finnsjubben finns en brunbrodig och en vit variant.

Minken och illern hör till mårhundsläktet. Minkens päls är den högst uppskattade inom pälsvärlden. Också av den finns det många olika färgvarianter. Svarta och bruna minkskinn är de mest köpta och efterfrågade. Illern har en gång i tiden hållits för att fånga kaniner och råttor. Illern kan vara av brun, vit eller svart färgtyp.

Minkungar

Mink

Illern

?

Vad skulle folk som levde i ödemarken för 200 år sedan säga om dagens diskussion angående pälsfarmningen. Om det finns pälsgårdar i trakten, intervjua kommunens veterinär och miljökansliets personal. De vet hur pälsdjursuppfödningen övervakas. Jämför även hur livet skiljer sig för rävar som lever i det vilda jämfört med de som föds upp. Tänk på vad de äter och hur de får tag på maten, hur det är med sjukdomar och fiender osv.

Tilläggsinformation:
www.stkl-fpf.fi

Husdjuren och forskningen

Det är Forskningscentralen för jordbruk och ekonomi samt universiteten som ansvarar för husdjursforskningen. På husdjur utför man mycket sällan så kallade djurförsök. Forskningen är inte bara till nytta för människan, utan också för djuren. Till exempel forskningen kring svinens närings- och blodfetter gagnar i första hand svinen själva. Genom forskning av djurens välbefinnande försöker man förbättra saker som inverkar på djurens liv. Med hjälp av forskningen kan man i framtiden bygga och förbättra byggnader så att djuren får det ännu bättre att vara.

Tack vare datoriserad övervakning och utvecklad automatik är det möjligt att hålla många av djuren under allt friare förhållanden. På så sätt kan djuren äta och vila när de vill. I många fall är den nya tekniken även billigare: till exempel lösdriftsladugården har blivit vanligare, dels för att den ger ökad trivsel åt djuren och dels för att den är billigare att bygga.

Man följer noga med hur djuren mår och trivs. Det är inte så enkelt alla gånger att tolka olika situationer och beteenden hos djuren. Vissa vinkar får man ändå bl.a.

av att undersöka hur mycket stresshormon som finns i djurets blod och av att studera djurets allmänna välbefinnande, hälsotillstånd och produktionsförmåga. Har djuret en god allmän fysisk kondition är det vanligen också ett tecken på gott humör.

Det är viktigt att djuret har en bekant och pålitlig skötare. Djuren njuter av att blir klappade och kramsade och de tycker om vänligt småprat. Trivseln återspeglar sig till och med i kvaliteten hos slutprodukten (t.ex. köttet eller mjölken). När djuren tack vare den nya "övervakande" tekniken har större rörelsefrihet, kan de också öka varandras trivsel genom att klia och kramas varandra. Men – som det är med hönsen – medaljen har också en baksida; möjligheten för djuren att utöva sin egen arts beteende kan bli ödesdigert för de svagare individerna.

Inom forskningen undviker man alltid att förorsaka djuren smärta. Om det är nödvändigt att utföra en åtgärd som är smärtsam, bedövas djuret under ingreppet.

Är Du intresserad av att arbeta med djur?

Intresserar livsmedelsindustrin?

Eller laborant- eller veterinäryrket?

Tag kontakt med din studiehandledare eller direkt med producentorganisationerna eller rådgivningsorganisationen och framför Dina önskemål. Du hittar säkert något yrke som passar Dig.

EXEMPEL PÅ YRKEN INOM LANTBRUKSBRANSCHEN

LANDSBYGDSFÖRETAGARE

Mjölksproducent
Köttproducent
Äggproducent
Renskötare
Hästuppfödare/förädlare
Pälsdjursuppfödare
Fiskodlare/förädlare
Lantbrukare

SERVICEYRKEN

Lantbruksavbytare
Kreatursskötare
Husdjursrådgivare/konsulent
Fiskodlingsrådgivare
Seminör
Ridinstruktör
Hästterapeut
Hovslagare
Djurchaufför
Agrolog YH
Agronom/AFM/MLV
Veterinär
Maskinentreprenör

ÖVRIGA YRKEN

Hästskötare
Foderkonsulent
Produktplanerare/produktutvecklare
Kött-, korv- och ostmästare
Mejerist, mejeritekniker

VAR KAN DU STUDERA INOM LANTBRUKSBRANSCHEN?

YRKESINSTITUT, 2–3 ÅR

Grundexamen inom lantbruksbranschen
Svensk undervisning: Axxell Brusaby,
Yrkesakademin i Österbotten, Optima

YRKESHÖGSKOLA, 3,5–4 ÅR

Yrkeshögskoleexamen inom lantbruk (agrolog YH)
Svensk undervisning: Yrkeshögskolan Novia

UNIVERSITET, 4–6 ÅR

Agronomie- och forst kandidat (lägre högskoleexamen)
Agronomie- och forst magister (högre högskoleexamen)
Svensk undervisning:
Helsingfors universitet

Adresser

● Djurens skötsel och välbefinnande:

Lantbrukare och uppfödare
Producentorganisationerna
Rådgivningsorganisationen
Kommunala veterinären eller
djurskyddsinspektören

Renbeteslagens Förbund r.f.
PL 8168, 96101 Rovaniemi
tel. (016) 331 6000
www.paliskunnat.fi

Finlands Broilerförening r.f.
Keskuskatu 21, 31600 Jockis
tel. (03) 438 4737
www.siipi.net

Suomen Hippos r.f.
Tolkgränden 3, 02650 Esbo
tel. 020 760 500
www.hippos.fi

Finlands Fiskodlarförbund r.f.
Malmin kauppatie 26, 00700 Helsingfors
tel. 050 524 8582
www.kalankasvatus.fi

Andelslaget Husdjursavelscentralen-FABA
PB 95 (Korpikyläntie 77), 15871 Hollola
tel. 020 747 2020
www.faba.fi

Finlands Färförening r.f.
PB 242, 01301 Vanda
www.proagria.fi /suomenlammasyhdistys/

Finlands Fjäderfäförbund r.f.
Keskuskatu 21, 31600 Jockis
tel. (03) 438 4737
www.siipi.net

Finlands svenska 4H r.f.
Elisabetsgatan 21 B 12, 00170 Helsingfors
tel. (09) 135 1235
www.fs4h.fi

Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund r.f.
PB 5, 01601 Vanda
tel. (09) 84 981
www.stkl-fpf.fi

Suomen työhevosseura r.y.
www.tyohevosseura.fi

Suomen Vuohiyhdistys r.f.
Vehkaviidantie 166, 61330 Koskenkorva
tel. 0400 615 318
www.suomenvuohiyhdistys.nettisivu.org

● Djursjukdomar:

Kommunala veterinären
Länsveterinären

Föreningen för bekämpning av
djursjukdomar ETT r.f.
PB 221, 60101 Seinäjoki
tel. (06) 4126 999
www.ett.fi

Livsmedelssäkerhetsverket - EVIRA
Mustialagatan 3, 00790 Helsingfors
tel. +358 29 530 0400
www.evira.fi

● Djurskyddsfrågor:

Kommunala veterinären
Länsveterinären

Finlands Djurskyddsförening
Kotkagatan 9, 00510 Helsingfors
tel. 0207 528 420
www.sey.fi

Djurskyddsförbundet Animalia
Söderviksgatan 4, 00500 Helsingfors
tel. (09) 720 6590
www.animalia.fi

● Livsmedel från djurriket:

Mejerier, köttförädlingsinrättningar och
äggpackerier
Livsmedels- och hälsovårdsinspektören i
kommunen eller samkommunen

Livsmedelssäkerhetsverket - EVIRA
Mustialagatan 3, 00790 Helsingfors
tel. +358 29 530 0400
www.evira.fi

Pro Fisk r.f.
Bölegatan 2, (5. våningen), 00241 Helsingfors
tel. (09) 1488 7201
www.prokala.fi

Föreningen Matinformation r.f.
PB 80 (Verkstadsgatan 2 C 1) ,
00581 Helsingfors
www.ruokatieto.fi

Mjölk och Hälsa r.f.
PB 77, (Bölegatan 2), 00241 Helsingfors
tel. (09) 272 2322
www.maitojaterveys.fi

Miljöfrågor:

Producentorganisationerna
Rådgivningsorganisationen
Kommunens miljöinspektörer
Miljöcentralerna

Finlands Naturskyddsförbund r.f.
Kotkagatan 9, 00155 Helsingfors
tel. (09) 228 081
www.sll.fi

Finlands Miljöcentral - SYKE
PB 140, 00251 Helsingfors
tel. 020 690 183
www.miljo.fi

Natur och Miljö
Annegatan 26, 00100 Helsingfors
tel. (09) 612 2290
www.naturochmiljo.fi

**Svenska lantbruksproducenternas
centralförbund SLC r.f.**
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tel. (09) 586 0460
www.slc.fi

SLC:s landskapsförbund:
ÖSP - Österbottens svenska producent-
förbund, Vasa
tel. (06) 318 9200
NSP - Nylands svenska producent-
förbund, Helsingfors
tel. (09) 601 588
ÅSP - Åbolands svenska lantbruksproducent-
förbund, Kimito
tel. (02) 423 720
ÅPF - Ålands producentförbund, Jomala
tel. (018) 329 840

**Centralförbundet för lant- och
skogsbruksproducenter MTK**
Simonsgatan 6, 00100 Helsingfors
tel. 020 4131
www.mtk.fi

MTK:s landskapsförbund:
MTK-Etelä-Pohjanmaa, Seinäjoki
tel. 020 416 3111
MTK-Etelä-Savo, St Michel
tel. 020 413 3350
MTK-Häme, Tavastehus
tel. 020 413 3300
MTK-Kaakkois-Suomi, Kouvola
tel. 020 413 3420
MTK-Keski-Pohjanmaa, Karleby
tel. 020 413 3400
MTK-Keski-Suomi, Jyväskylä
tel. 020 413 3390
MTK-Lappi, Rovaniemi
tel. 0400 397 336
MTK-Pirkanmaa, Tammerfors
tel. 020 413 3460
MTK-Pohjois-Karjala, Joensuu
tel. 020 413 3480
MTK-Pohjois-Savo, Kuopio
tel. 017 263 3500
MTK-Pohjois-Suomi,
tel. 020 413 3500 Uleåborg
tel. 020 413 3370 Kajana
MTK-Satakunta, Björneborg
tel. 020 413 3540
MTK- Uusimaa, Helsingfors
tel. 020 413 3560
MTK-Varsinais-Suomi, Reso
tel. 020 413 3580

Rådgivningsorganisationen:

Svenska lantbrukssällskapens förbund
Elisabetgatan 21 B 12, 00170 Helsingfors
tel. (09) 135 1035
www.slf.fi

Finska Hushållningssällskapet
Tavastgatan 28, 20700 Åbo
tel. (02) 481 2400
www.fhs.fi

Nylands Svenska Lantbrukssällskap
Elisabetsgatan 21 B 8, 00170 Helsingfors
tel. (09) 135 1244
www.nsl.fi

Österbottens Svenska Lantbrukssällskap
Handelsplanaden 16 D, 65100 Vasa
tel. 010 839 2200
osl.agrolink.net/sve/default.asp

Ålands Hushållningssällskap
Ålands Landsbygdscentrum, 22150 Jomala
tel. 018 329 801
www.landsbygd.ax/hushallningssallskapet/

ProAgriaMaaseutukeskusten liitto
Urheilutie 6, 01301 Vanda
tel. 020 7472 400
www.proagria.fi

Statistik:

Faktaaffeln
www.slc.fi/ovriga_publicationer.asp

Matilda Lantbruksstatistik
www.matilda.fi

Djuren på de finländska gårdarna

Det finns ungefär 61 500 gårdar i Finland. Bondgårdarna producerar mat och råvaror för livsmedelsindustrin genom att odla växter och hålla djur. Djurens välmående är en väsentlig del av en etisk djuruppfödning. Skötarens och djurens välmående går hand i hand. Det är viktigt att man talar om djurens rättigheter och deras förhållanden. Dessutom är det väsentligt att djurens levnadsförhållanden även övervakas. Jordbrukarna, de som producerar maten, tar gärna del i diskussionen.

På de finlandssvenska orterna kan Du vända dig till SLC:s landskapsförbund för att få mer information om djurhållningen:

ÖSP - Österbottens svenska producentförbund, Vasa, tel. (06) 318 9200

NSP - Nylands svenska producentförbund, Helsingfors, tel. (09) 601 588

ÅSP - Åbolands svenska lantbruksproducentförbund, Kimito, tel. (02) 423 720

ÅPF - Ålands producentförbund, Jomala, tel. (018) 329 840

Vi hoppas att häftet kan vara till hjälp för Dig då Du funderar över

- vilken betydelse **husdjursnäringen** har för **sysselsättningen** inom hela produktionskedjan från lantbruket till matkassen och matbordet
- sambandet mellan djurens **välbefinnande** och produktionskostnader samt produkternas **goda kvalitet** och priserna
- hur verkligheten för de olika djuren ser ut och
- hur Du som konsument genom Dina dagliga val av produkter kan påverka djurens levnadsförhållanden.

I häftet finns även tips om utbildning och yrken som anknyter till husdjursproduktionen och till vidareförädlingen av produkter. Den långa produktionskedjan behöver många förmågor. Om Du behöver mera information om djurens liv, levnadsförhållanden, utfodring m.m. vänd Dig till närmaste jordbrukare, producentförbund eller lantbruks-sällskap, vars kontaktuppgifter Du finner på sidorna 20–21. Om Du får vetskap om djur som behandlas fel, kontakta då djurskyddsövervakaren eller veterinären i Din kommun.

Tack för Ditt intresse! Häftet kan beställas från SLC:s centralkansli per e-post info@slc.fi eller tel. (09) 586 0460 eller av SLC:s landskapsförbund. Läs mer på www.slc.fi.

**Svenska lantbruksproducenternas
centralförbund SLC r.f.**

Detta häfte sammanställs i samarbete med:

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC

Centralförbundet för lant- och
skogsbruksproducenter MTK